

Hodnocení energetické politiky

Česko 2025

Shrnutí

iea

INTERNATIONAL ENERGY AGENCY

The IEA examines the full spectrum of energy issues including oil, gas and coal supply and demand, renewable energy technologies, electricity markets, energy efficiency, access to energy, demand side management and much more. Through its work, the IEA advocates policies that will enhance the reliability, affordability and sustainability of energy in its 32 Member countries, 13 Association countries and beyond.

This publication and any map included herein are without prejudice to the status of or sovereignty over any territory, to the delimitation of international frontiers and boundaries and to the name of any territory, city or area.

IEA Member countries:

Australia
Austria
Belgium
Canada
Czech Republic
Denmark
Estonia
Finland
France
Germany
Greece
Hungary
Ireland
Italy
Japan
Korea
Latvia
Lithuania
Luxembourg
Mexico
Netherlands
New Zealand
Norway
Poland
Portugal
Slovak Republic
Spain
Sweden
Switzerland
Republic of Türkiye
United Kingdom
United States

The European Commission also participates in the work of the IEA

IEA Association countries:

Argentina
Brazil
China
Egypt
India
Indonesia
Kenya
Morocco
Senegal
Singapore
South Africa
Thailand
Ukraine

Shrnutí

Česká republika (Česko) plánuje vyřadit uhlí téměř bezprecedentním tempem. Mezinárodní energetická agentura (IEA) oceňuje Česko za ambiciózní závazek k ukončení využívání uhlí. Uhlí je pro Česko důležitým palivem, které v současné době pokrývá více než třetinu spotřeby elektřiny a polovinu spotřeby tepla v dálkovém vytápění. Uhelny mají být vyřazeny z provozu do roku 2033, ale z ekonomických důvodů mohou být uzavřeny dříve. Jednalo by se o mimořádnou transformaci české energetiky. Přechod od fosilních paliv může být odrazovým můstkem k vybudování dynamické ekonomiky založené na čisté energii. Nebude však bez problémů, jelikož Česko musí vyřešit dopady na uhelné regiony, urychlit rozvoj alternativních zdrojů energie, vyrovnat se s proměnou pracovního trhu a získat podporu široké veřejnosti. Není času nazbyt: rozhodnutí přijatá v nadcházejících letech budou zásadní pro úspěch odklonu od uhlí. Tato zpráva poskytuje včasná doporučení k dosažení českých národních cílů, a to i ve dvou prioritních oblastech: náhrada uhlí na výrobu elektřiny a dekarbonizace vytápění v budovách.

Klíčovým úkolem je aktualizace českých strategických dokumentů v oblasti energetiky tak, aby odpovídaly současným podmínkám a tvořily jednotný celek. Tento krok poskytne jistotu veřejnosti a posílí důvěru investorů. Národní energetický a klimatický plán (NEKP) z roku 2024 stanovuje ambiciózní cíle, včetně snížení emisí skleníkových plynů a zvýšení podílu obnovitelných zdrojů a jaderné energie na výrobě elektřiny. Pro jejich naplnění je nezbytné aktualizovat nebo upřesnit mnoho souvisejících plánů a strategických dokumentů – včetně Státní energetické koncepce (2015) a Politiky ochrany klimatu (2017) – s důrazem na dlouhodobý vývoj obnovitelných zdrojů energie a roli zemního plynu v energetické transformaci. Aktualizace strategického rámce, zaplnění implementačních mezer, posílení administrativní kapacity a budování společenské podpory pomůže k dosažení chvályhodných cílů, které si pro sebe Česko stanovilo.

Česko přijímá významná opatření k zajištění energetické bezpečnosti a snížení závislosti na dovozu paliv z Ruska. Energetický zákon nově umožňuje dočasný provoz uhelných elektráren v případě nedostatků spojených s ukončením využívání uhlí v krátkodobém horizontu. Zároveň probíhá vyvoj kapacitního mechanismu, který by měl přilákat investice do nových říditelných zdrojů elektřiny. Vládní zásahy do trhu s elektřinou by však měly zůstat cílené a dočasné. Také by měly upřednostňovat nízkouhlíkové alternativy ve snaze zamezit přílišné závislosti na zemním plynu, která může vést k prodlouženému odchodu od fosilních paliv. Aby zabránilo tomuto scénáři, Česko rozvíjí obnovitelné a nízkouhlíkové plyny, pro které lze potenciálně využít stejnou infrastrukturu jako pro zemní plyn. Česko poprvé přestalo dovážet ropu z Ruska v první polovině roku 2025. Teď ji dováží od různých dodavatelů, včetně trhů se zkapalněným zemním plynem (LNG). Rovněž probíhá diversifikace dodávek jaderného paliva. Česko se může stát čistým dovozcem elektřiny ještě před rokem 2030. Obousměrná přeshraniční propojení se tím stávají stěžejní pro bezpečnost dodávek elektřiny. Rychlý útlum uhlí přinese značné výzvy spojené s udržením dostatečných dodávek elektřiny a tepla, zejména v zimním období, a proto je třeba provést proaktivní a rozhodná politická opatření.

Česko sází na jádro: prodlužuje životnost stávajících elektráren, staví nové jaderné bloky a pokračuje v plánech na výstavbu malých modulárních reaktorů (SMR). Pokud bude tato trojstranná strategie realizována podle plánu, může poskytnout stabilní základ pro nízkouhlíkovou energetiku až do poloviny století a také nové pracovní příležitosti. V současné době pokrývají dvě jaderné elektrárny přibližně 40 % dodávek elektřiny přičemž byla podepsána smlouva o výstavbě dvou nových velkých reaktorů (s opcí na další dva). Plán rozvoje SMR v Česku počítá do roku 2050 s výkonem až 3 gigawatty (GW), včetně toho, že by se modulární reaktory mohly stát zdrojem pro dálkové vytápění (CZT). Zachování transparentnosti, zajištění přísného dohledu nad bezpečností a účinné nakládání s dlouhodobým odpadem pomůže zachovat vysokou podporu veřejnosti pro jadernou energetiku.

Rozšiřování obnovitelných zdrojů energie a zvyšování flexibility energetického systému jsou zásadní pro postupné ukončení využívání uhlí, splnění klimatických cílů a zajištění energetické bezpečnosti. Zavedení obnovitelných zdrojů energie se v posledních letech zrychlilo, zejména střešní fotovoltaiky (FV), za kterou ale větrná a komunitní solární energetika zaostávají, a to kvůli zpožděním v povolování, odporu místních obyvatel, retroaktivním změnám politiky a problémům s připojením k síti. Chvályhodné reformy nyní urychlují schvalování projektů a umožňují komunitní investiční programy. Aby na tomto pokroku mohlo Česko dále stavět, mělo by zvážit stanovení závazných cílů v oblasti obnovitelných zdrojů energie, zveřejnění snadno dostupného harmonogramu aukcí na českých i mezinárodních platformách,

zlepšení podmínek pro dlouhodobé smlouvy o nákupu elektřiny (PPA) a zkrácení čekacích dob na připojení k síti. Vzhledem k významu rozvodných sítí a flexibility systému jsou vynakládány značné investice na modernizaci přenosových a distribučních sítí. Současná legislativa uznává skladování energie a agregaci a Česko si klade za cíl do roku 2030 zavést nejméně 2 miliony chytrých měřičů. Vysoké ceny elektřiny přispívají k argumentaci ve prospěch flexibility na straně poptávky, jakož i k politickým opatřením zaměřeným na vyrovnání podmínek a ochranu nejzranitelnějších spotřebitelů. Česko by mělo pokračovat v zavádění chytrých měřičů, podporovat dynamickou tvorbu cen a zajistit, aby všichni spotřebitelé mohli mít prospěch ze služeb flexibility.

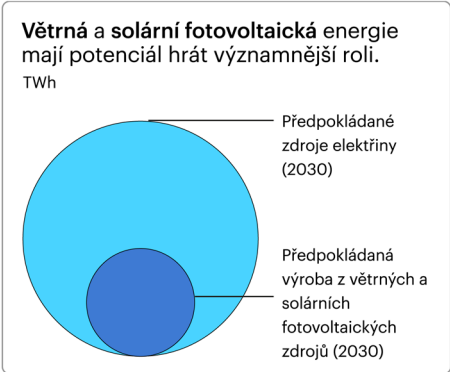
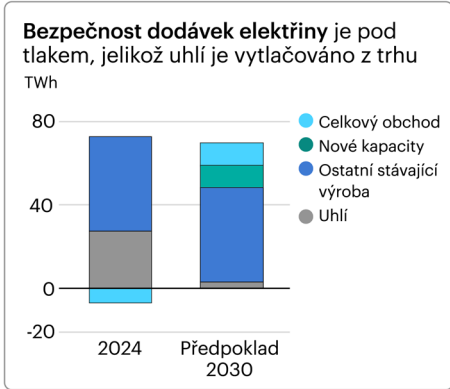
Dálkové vytápění hraje v energetické transformaci Česka ústřední roli. Toto odvětví, které obsluhuje více než 40 % obyvatel, je silně závislé na uhlí a čelí krátkodobým rizikům v oblasti dodávek. Dálkové vytápění může hrát zásadní roli při energetické transformaci tím, že umožní efektivní využívání nízkouhlíkových zdrojů a odpadu a zároveň podpoří stabilitu elektrické sítě. Regulační úřad a vláda zavedly důležité reformy a investiční podporu, aby přispěly k dekarbonizaci dálkového vytápění a zlepšily jeho konkurenceschopnost. V této souvislosti je třeba přijmout další opatření k podpoře nízkouhlíkových paliv, využití odpadního tepla a užitkových tepelných čerpadel a umožnit dlouhodobé financování těchto investic. To musí být doprovázeno opatřeními na zvýšení energetické účinnosti u koncového uživatele.

Dekarbonizace vytápění budov je velkou výzvou a zároveň zásadní příležitostí. České budovy jsou energeticky poměrně náročné, s vysokou spotřebou tepla, což představuje značný potenciál pro snížení energetických ztrát, účtů za vytápění a chlazení a emisí. Dlouhodobá strategie renovace budov předpokládá významný pokles spotřeby energie podporovaný dotačními programy, jako je Nová zelená úsporám (NZÚ), které pomáhají snižovat energetické ztráty a postupně vyřazovat nejšpinavější kotle. Pro vícebytové budovy a domácnosti s nízkými příjmy je zapotřebí lépe zacílená podpora, například prostřednictvím vyšších dotací a přizpůsobených finančních produktů. Přestože jsou zapotřebí trvalé investice, jejich výsledkem budou pohodlnější a zdravější životní podmínky díky nízkouhlíkovému vytápění s nižšími náklady.

Spotřeba energie a emise v dopravě stále rostou, především kvůli vysoké závislosti na ropě a pomalému zavádění alternativ. Elektromobily tvoří méně než 1 % všech automobilů, avšak jejich prodej se zrychluje a díky vládní podpoře se rychle rozšiřuje i dobíjecí infrastruktura. Český automobilový průmysl se přeorientovává na elektromobily, avšak pro zvýšení prodeje a splnění cílů je zapotřebí silnějších politik, například povinných požadavků na vozový park, daňových reforem a přísnějších

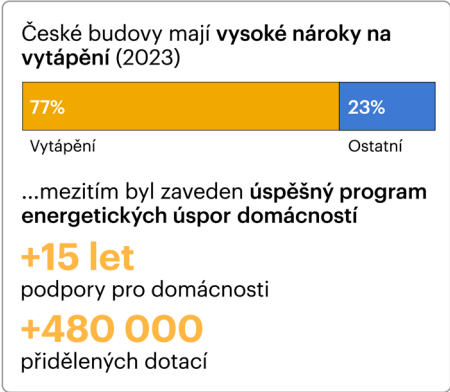
opatření týkajících se starších vozidel. Podporu je třeba zaměřit především na firemní vozové parky, které tvoří 75 % nových registrací, a vozové parky veřejného sektoru, které mohou být příkladem pro ostatní. Kromě podpory elektromobilů je zapotřebí koordinovaný politický tlak na podporu přechodu k čistším druhům dopravy, včetně dobře rozvinuté veřejné dopravy, a na snížení přepravních potřeb. Kombinace opatření povede ke snížení nákladů na dovoz ropy, čistšímu ovzduší a rozvoji odvětví elektromobilů, které dále podpoří zaměstnanost a růst.

Česká energetická transformace je stejně tak sociální jako technologická. Její úspěch bude záviset na podpoře horníků a dalších transformací dotčených pracovníků, zapojení občanů do plánování dalšího postupu a zajištění toho, aby energie zůstala dostupná pro všechny. Strategie RE:START, Plán spravedlivé územní transformace a program Spravedlivé transformace financovaný Evropskou unií (EU) poskytují uhelným regionům podporu v oblasti rekvalifikace, rozvoje podnikání a obnovy půdy. Je však zapotřebí větší budování kapacit na místní úrovni. Přijetí klimatických politik ze strany veřejnosti lze zlepšit pomocí občanských shromáždění a zajištěním jejich přínosu pro celé komunity. Strategie dostupnosti na ochranu zranitelných občanů by měly zahrnovat modernizaci účinnosti a cílené dotace. S prvky spravedlivé transformace, které jsou již z velké části zavedeny, bude klíčová účinná realizace politik s cílem zajistit spravedlivou energetickou budoucnost Česka.

2 GW
nová smlouva na jaderné bloky podepsaná v roce 2025

20%
podíl na strategickém partnerství za účelem vývoje malých modulárních reaktorů

Čisté energetické technologie – vyrobené v Česku

10
výrobců tepelných čerpadel

+150 000
elektrických vozidel vyrobených v roce 2024

IEA. CC BY 4.0.

Zdroje a poznámky k této infografice naleznete na poslední stránce (s. 20).

Politická doporučení pro Česko

Rámec energetické politiky

- 1 Přijmout novou dlouhodobou energetickou strategii, zajistit široký dialog se zúčastněnými stranami a souhlas se sektorovými plány
- 2 Investovat do schopností a administrativních kapacit v oblasti energetické politiky na všech úrovních veřejné správy
- 3 Zlepšit regulaci, zdanění a uspořádání trhu s elektřinou s cílem podpořit elektrifikaci a zároveň chránit zranitelné spotřebitele
- 4 Využít finanční a daňové politiky a politiky zadávání veřejných zakázek k podpoře zavádění elektromobilů do firemních a veřejných vozových parků

Náhrada uhlí v energetice

Prioritní oblast

- 5 Zachování energetické bezpečnosti během přechodu od uhlí a zajištění, že veškeré vládní zásahy budou cílené a dočasné
- 6 Zavést nový právní rámec a další opatření s cílem urychlení rozvoje velkokapacitních zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů
- 7 Upřednostňovat politická opatření, která zvyšují flexibilitu energetického systému

Dekarbonizace vytápění budov

Prioritní oblast

- 8 Zaměřit se na podporu renovací energeticky neefektivních domů a nejchudších domácností
- 9 Podpořit vypracování místních plánů vytápění a chlazení jako základ pro vytvoření ucelených národních akčních plánů
- 10 Pokračovat v reformě předpisů o dálkovém vytápění s cílem zlepšit konkurenceschopnost a podpořit investice do nízkouhlíkových a energeticky účinných řešení

Doporučení: Rámec energetické politiky

1 Přijmout novou dlouhodobou energetickou strategii, zajistit široký dialog se zúčastněnými stranami a souhlas se sektorovými plány

Pro dekarbonizaci energetického odvětví při zachování bezpečných a cenově dostupných dodávek energie je zapotřebí naléhavých a společných opatření ze strany investorů, finančního sektoru, domácností a všech ostatních zúčastněných stran. Ačkoli vláda schválila Národní energetický a klimatický plán a provedla analýzu a veřejné konzultace k revizi Státní energetické koncepce a Politiky ochrany klimatu, tyto dva důležité dokumenty dosud nebyly oficiálně schváleny. Vláda vypracovala několik sektorových dokumentů včetně strategií (o vodíku a o dlouhodobé renovaci budov), akčních plánů (o inteligentních sítích, čisté mobilitě a CCUS) a cestovních map (týkajících se malých modulárních reaktorů a velkých výzkumných infrastruktur). Vzhledem k absenci zastřešující energetické politiky však účastníkům trhu chybí jasná soudržnost, provázanost a hierarchické vztahy mezi různými sektorovými strategiemi a přehled o jejím strategickém směřování. Česká vláda by měla neprodleně přijmout národní energetickou a klimatickou politiku s cílem poskytnout účastníkům trhu potřebné vodítko a předvídatelnost.

Relativně negativní vnímání energetické transformace veřejností komplikuje přijímání nových politik. Zatímco v mnoha zemích jsou ceny energií politicky citlivým tématem, v Česku tato citlivost přispívá ke zpoždění důležitých politických rozhodnutí v oblasti energetiky a ochrany klimatu. Je třeba zlepšit komunikaci ve snaze zvýšit povědomí a přijetí potřebných změn ze strany veřejnosti. Cílené osvětové kampaně by měly zdůrazňovat další přínosy transformace, jako jsou čistý vzduch, lepší zdraví, místní hospodářský rozvoj, energetická bezpečnost a soběstačnost. Tyto kampaně by měly být prováděny důvěryhodnými institucemi transparentním a promyšleným způsobem, a zároveň by měly vycházet z úspěšných příkladů, jako je například program Nová zelená úsporám. Veřejnost je třeba informovat o tom, že zlepšení energetické účinnosti a využívání nízkouhlíkového vytápění může kompenzovat očekávaný růst cen paliv pro vytápění v rámci systému obchodování s emisemi ETS2. Je také nutné zdůraznit pozitivní roli, kterou ETS a další nástroje EU hrají při financování energetické transformace v Česku, například prostřednictvím populárního programu Nová zelená úsporám.

2 Investovat do schopností a administrativních kapacit v oblasti energetické politiky na všech úrovních veřejné správy

Nedávné regulační a institucionální reformy přinesly v Česku řadu pozitivních změn. Nedostatečná kapacita, digitalizace a cílené školení pro rozvoj nových dovedností ve státních institucích a povolovacích orgánech však přispěly ke zpoždění při provádění politiky v oblasti energetiky a klimatu a ke stagnaci rozvoje projektů v oblasti obnovitelných zdrojů energie. Místní samosprávy navíc energetické projekty odkládají nebo zamítají kvůli odporu veřejnosti, který je často způsoben nízkou informovaností. Dalším problémem, který uvádí mnoho zúčastněných stran, je slabé prosazování pravidel a předpisů, kam spadají emisní normy pro vozidla nebo normy energetické náročnosti budov.

Vládní agentury mají stále více práce s řešením vnitrostátních problémů, plněním mezinárodních závazků a prováděním právních předpisů EU, přičemž disponují omezenými lidskými a finančními zdroji. Například Ministerstvo průmyslu a obchodu nemá dostatečné kapacity pro energetické modelování a tyto úkoly zadává externím konzultantům. V roce 2025 vláda schválila iniciativu na vytvoření českého modelovacího centra, které by poskytlo základ analytických kapacit pro tvorbu politik a zajistilo tak koordinovaný a kontinuální přístup k modelování. Česko by mělo v této chvalyhodné iniciativě pokračovat.

Vnitrostátní orgány a regionální a místní samosprávy musí být vybaveny potřebnými lidskými a finančními zdroji, dovednostmi, informovaností a nástroji, aby mohly včas plnit své povinnosti a řídit postupy. Vláda by měla posílit kapacity všech příslušných institucí, aby jim umožnila vypracovávat a provádět politiky, prosazovat předpisy a urychlit povolovací a schvalovací procesy.

3 Zlepšit regulaci, zdanění a uspořádání trhu s elektřinou s cílem podpořit elektrifikaci a zároveň chránit zranitelné spotřebitele

Elektrifikace konečné spotřeby nabízí dvojí výhodu, a to snížení emisí a energetické úspory. Celková míra elektrifikace v Česku ve výši 19 % je pod průměrem EU, který činí 22%. Mezi vyspělé technologie elektrifikace v oblasti vytápění a chlazení domácností a průmyslu patří tepelná čerpadla a elektrické kotle. Širšímu rozšíření těchto technologií u českých spotřebitelů však brání vysoké ceny elektřiny a zejména vysoký poměr ceny elektřiny a plynu, který se v roce 2024 pohyboval kolem 3:1, a to

i přesto, že Česko patří mezi největší světové výrobce a vývozce tepelných čerpadel. V Česku se ceny elektřiny skládají z energetické složky, z poplatků za přenos a distribuci a z daní a poplatků. Každá z těchto složek nabízí potenciální páky ke snížení nákladů a ekonomické rentabilitě elektrifikace:

- Je třeba pokračovat v podpoře inteligentního měření, tarifů podle doby spotřeby a dynamických tarifů s cílem snížit poptávku ve špičce a náklady za přenos a systém. To umožní flexibilitu na straně poptávky, schopnost reagovat v reálném čase na tržní signály a úsporu nákladů pro spotřebitele, kteří přesunou spotřebu do hodin mimo špičku.
- Je třeba pokračovat v podpoře obnovitelných zdrojů energie umožněním konkurenčních aukcí a podnikových dlouhodobých kontraktů o nákupu energie, což by přispělo ke snížení průměrných velkoobchodních cen. Je třeba zvážit přesunutí odvodu na podporu obnovitelných zdrojů energie z ceny elektřiny do souhrnného rozpočtu, jako je tomu ve Finsku, Francii, Německu a na Maltě, nebo do ceny plynu, jak se o tom diskutuje ve Spojeném království.
- Je třeba provést plánovanou reformu síťových tarifů s cílem spravedlivěji a transparentně rozdělit náklady mezi spotřebitele a výrobce energie. Kromě toho v případě potřeby je třeba přezkoumat povolené výnosy distribučních společností: revize majetkové základny a odpisové politiky a prodloužení životnosti majetku může přinést velké úspory.
- Je třeba zvážit využití výnosů z ETS z modernizačního fondu nebo jiných zdrojů financování na investice ke snížení nákladů souvisejících s přenosovou sítí. Tento přístup použilo Polsko a Rumunsko.
- Je třeba zvážit využití daňových nástrojů ke snížení koncových cen elektřiny, kam patří snížená sazba daně z přidané hodnoty na elektřinu a zdanění paliv na základě jejich energetického obsahu a intenzity emisí CO₂.

Úsilí o snížení nákladů na elektřinu by mělo být doprovázeno opatřeními na ochranu zranitelných spotřebitelů prostřednictvím cílené pomoci, sociálních programů a dotovaných opatření na úsporu energie. Kromě toho jsou pro snížení odporu veřejnosti vůči cenovým a daňovým reformám důležité dobře navržené komunikační kampaně a kampaně na zapojení zúčastněných stran.

4 Využití finanční a daňové politiky a politiky zadávání veřejných zakázek k podpoře zavádění elektromobilů do firemních a veřejných vozových parků

Spotřeba energie a emise v dopravním sektoru neustále rostou, a očekává se, že do roku 2027 se doprava stane největším zdrojem emisí CO₂ spojených s energetikou.. Dekarbonizace dopravy je proto zásadní součástí strategie energetické transformace v České republice. Česko by mělo v tomto odvětví výrazně zvýšit úsilí. Toho lze dosáhnout kombinací různých opatření: lepším městským plánováním, podporou sdílení automobilů a dalších aktivit ke snížení přepravních potřeb, podporou přechodu na čistší druhy dopravy, kam patří veřejná doprava a elektromobily, a zlepšením účinnosti stávajícího vozového parku, například prostřednictvím programů šrotovného, které by odstranilo nejvíce znečišťující automobily.

Očekává se, že klíčovou roli v dekarbonizaci dopravy budou hrát elektromobily. Mezi [nejprodávanější elektromobily](#) v Evropě patří modely značky Škoda. Právě zvýšená poptávka po elektromobilech by mohla v České republice přispět k dalšímu posílení domácího automobilového průmyslu. Hlavní překážkou je relativně vysoká pořizovací cena elektromobilů, zejména ve srovnání s oblíbenými ojetými vozidly se spalovacími motory. Podporu pro řešení bariéry v podobě pořizovací ceny nabídly přední trhy s elektromobily. Tato podpora by měla být postupně ukončena, jakmile se elektromobily stanou cenově konkurenceschopnými.

Česko by mělo upřednostnit podporu elektromobilů v podnikových a veřejných vozových parcích, a to pomocí nástrojů, jako jsou zvýhodněné půjčky, daňová opatření a pravidla pro veřejné zakázky. Podnikové automobily představují přibližně 75 % nových registrací, což je [druhý nejvyšší](#) podíl v rámci Evropské unie, kde činí průměr 60 %. Tento trend podtrhuje klíčovou roli firem při formování českého automobilového trhu. Programy firemní podpory by se mohly zaměřit na taxislužby a městské rozvázkové společnosti, které jsou citlivé na náklady a politické pobídky. Firemní elektromobily, které jsou často prodávány po několika letech používání, mohou podpořit rozvoj trhu s ojetými vozidly. Obavy podniků z nízké zůstatkové hodnoty při dalším prodeji lze zmírnit prostřednictvím vhodně nastavených daňových pobídek. Veřejné instituce by měly v rámci veřejných zakázek upřednostňovat nákup elektromobilů, aby šly příkladem a naplňovaly či překračovaly požadavky směrnice EU o čistých vozidlech.

Rozdíl vyšších pořizovacích cen mohou pomoci překlenout [zvýhodněné půjčky](#) a záruky za úvěry na nákup elektromobilů, příkladem by mohl být skotský program půjček na nákup elektromobilů. Nízkonákladové financování by umožnilo podnikům investovat do elektromobilů a využít úspory nákladů z provozu ke splácení úvěru. Ačkoli jsou celkové náklady na vlastnictví elektromobilů obecně atraktivní, lze je dále snížit prostřednictvím fiskálních politik, kam patří cílené daňové úlevy. Český mýtný systém pro nákladní automobily a dodávky s přípustnou hmotností nad 3,5 tuny zahrnuje ekologické parametry, čímž naplňuje princip „platí znečišťovatel“. Vláda má však omezené nástroje podpory používání nízkoemisních -osobních vozidel, protože Česko je jednou z mála zemí, které neuplatňují roční [daň z vlastnictví](#) osobních automobilů. Česko by mohlo zvážit zavedení daní zaměřených na vozidla s vyššími emisemi. Toto opatření by představovalo pobídku pro rozvoj elektromobility a zároveň by podpořilo veřejnou a aktivní dopravu. Zkušenosti z [Německa](#) a Spojeného království [ukazují](#), že daňová opatření mohou účinně přispět ke zvýšení podílu elektromobilů. Kromě zrychlených odpisů by Česko mohlo zvážit i další daňové úlevy pro právnické osoby související s vozovým parkem elektromobilů. Pro zamezení daňové eroze by mohl být zaveden daňově neutrální systém bonus-malus, kdy by podnikům s firemním vozovým parkem tvořeným elektromobily byl poskytován bonus, který by hradily podniky, které elektromobily ve svém vozovém parku nedisponují.

Doporučení: Náhrada uhlí v energetice

5 Zachování energetické bezpečnosti během přechodu od uhlí a zajištění, že veškeré vládní zásahy budou cílené a dočasné

V souvislosti se zrychleným ukončováním využívání uhlí je klíčovou otázkou určení způsobu, jak zachovat přiměřenost a spolehlivost dodávek energie. Pro podporu dodávek elektřiny a tepla v příštích několika letech může být zapotřebí vládních opatření, zejména v zimě, neboť přibližně polovina dodávek tepla v Česku pochází z uhlí.

Vláda zavedla právní ustanovení, která umožňují zachování provozovaných uhelných elektráren v případě nedostatku dodávek, a plánuje kapacitní mechanismus, který má přilákat investice do plynových elektráren s kombinovaným cyklem. Zachování bezpečnosti dodávek si pravděpodobně vyžádá určité podpůrné mechanismy. Ty by však měly být navrženy transparentně a s jasně určeným časovým rámcem pro jejich postupné ukončení, aby se omezilo narušení trhu, zajistila viditelnost pro investory a byly dodrženy cíle dekarbonizace. Pokud se uvažuje o mechanismu pokrývajícím celou kapacitu trhu, měl by vytvářet pobídky pro různé technologie, včetně akumulace energie a řízení poptávky.

Úvahy o energetické bezpečnosti by měly posílit snahu vlády o výrazné zvýšení výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů. Protože není jisté, jaké výrobní kapacity budou k dispozici v příštím desetiletí, doporučuje se, aby vláda modelovala poptávku po zemním plynu podle různých scénářů. Zároveň by měla spolupracovat se zúčastněnými stranami, aby bylo jasně vymezeno, jakou roli bude zemní plyn v dlouhodobém horizontu ve srovnání s jinými zdroji energie. Česko nesmí při řešení nedostatku výroby energie spoléhat primárně na elektrárny na zemní plyn, protože by tím riskovalo pokračující závislost na fosilních palivech. Příliš vysoké investice do plynových elektráren mohou vést k zablokování aktiv a v dlouhodobém horizontu ztížit postupné ukončování výroby elektřiny z plynu.

Proto by vláda měla při navrhování režimů podpory výroby elektřiny z fosilních paliv nejprve zvážit alternativní nízkouhlíkové zdroje. Uhelné elektrárny lze modernizovat tak, aby umožňovaly využití nízkouhlíkových paliv, kam patří tuhá biopaliva a odpad v krátkodobém horizontu nebo čpavek v dlouhodobém horizontu. Je nutné zavést a prosazovat zákaz skládkování komunálního odpadu a podporovat spalování odpadu

jako krátkodobou náhradu uhlí, zejména v oblasti dálkového vytápění (viz oblast zájmu 2). K energetické bezpečnosti mohou rovněž přispět bioplyn a biometan, zejména v teplárenství pokud jsou využívány v zařízeních pro kombinovanou výrobu elektřiny a tepla. Má smysl podporovat výrobu biometanu v létě a jeho skladování pro zimní využití, a to s ohledem na sezónnost poptávky.

6 Zavést nový právní rámec a další opatření s cílem urychlení rozvoje velkokapacitních zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů

Rozvoj obnovitelných zdrojů energie v Česku probíhá pomalu a je zatím založen především na biopalivech a střešních solárních elektrárnách, zatímco větrná energie je stále v počáteční fázi rozvoje. To omezuje přístup Česka k levné elektřině v době nedostatku dodávek. Nedávné chvályhodné právní reformy (LEX RES I, II, III) znamenají silnou vládní aktivitu ke zmírnění investičních bariér, zejména usnadněním povolovacího procesu. Pozornost se nyní musí zaměřit na zajištění včasného a účinného provádění nového právního rámce a na řešení zbývajících problémů, které by mohly bránit dalšímu pokroku:

- Zavést a prosazovat závazné cíle v oblasti obnovitelných zdrojů energie při výrobě elektřiny.
- Podpořit rychlé zavedení zón pro rozvoj obnovitelných zdrojů a zajistit, aby obce ve svých územních plánech vymezily minimální část území pro tyto projekty. Územní plánování může zároveň umožnit nové využití území po povrchové těžbě.
- Vytvořit jednotné kontaktní místo pro zjednodušení povolování, včetně připojení k síti pro projekty elektrifikace průmyslu.
- Je třeba zvážit zavedení mechanismů pro zvýšení akceptace projektů obnovitelných zdrojů ze strany veřejnosti, jako je včasná účast veřejnosti a systémy sdílení přínosů. Příkladem může být irský [Fond komunitních přínosů](#), který úspěšně zlepšil místní podporu.
- Zavést jasnější rámce podpory zapojení střešních fotovoltaických elektráren do sítě namísto jejich omezování.
- Pravidelně plánovat a realizovat soutěže na podporu velkokapacitních projektů obnovitelných zdrojů. Zveřejnění alespoň pětiletého plánu alokace podpory pro obnovitelné zdroje, včetně snadno dostupného kalendáře s daty soutěží a objemy, jako je tomu například v [Německu](#).

- Pro uvolnění dalších soukromých investic je třeba zlepšit příznivé prostředí pro podnikové smlouvy o odběru energie (PPA): zajistit spravedlivý a transparentní přístup k síti a možnost přepravy energie pro fyzické i virtuální PPA a ve spolupráci s asociacemi obnovitelných zdrojů a finančními institucemi poskytovat nástroje pro řízení rizik projektů a odběratelů. Země jako [Norsko](#) a [Španělsko](#) a [EIB](#) nabízejí za tímto účelem záruční systémy.
- Zavést další opatření ke zkrácení čekacích lhůt na připojení tím, že se vyřeší problém rezervované, ale nevyužité kapacity sítě, například prostřednictvím přísnějších požadavků na připravenost projektů, jako jsou zásady „kdo je připraven, má přednost“, aukce, ustanovení „využij nebo ztrácíš“ s jasně stanovenými časovými rámci, požadavek na získání všech povolení a financování před udělením přístupu do sítě a pravidelné přezkoumávání přidělených práv na přístup k síti provozovateli systému a energetickým regulátorem.

7 Upřednostňovat politická opatření, která zvyšují flexibilitu energetického systému

Flexibilitu systému lze zvýšit kombinací nefosilních nástrojů, včetně nízkouhlíkové výkonné výroby, optimalizovaného využití přenosové sítě (včetně mezisíťových propojení), skladování energie a reakcí na straně poptávky. Česko v těchto oblastech dosahuje pokroku, ale k zajištění plné připravenosti elektroenergetické soustavy na budoucnost jsou zapotřebí další opatření, zejména maximalizace využití skladování energie a řízení poptávky.

Nedávné legislativní změny položily právní základ pro flexibilitu, přičemž nová ustanovení zahrnují například skladování a agregaci. V Česku se zavádějí inteligentní měřiče, ale jejich zavádění je stále omezené a míra rozšíření patří k nejnižším v Evropské unii. Vzhledem k tomu, že inteligentní měření je předpokladem flexibility na straně poptávky, mělo by se zavádění inteligentních měřičů urychlit na základě širší dostupnosti podpor.

Podpora řízení poptávky prostřednictvím dynamických cenových mechanismů (na základě stávajících flexibilních tarifů) může motivovat domácnosti a velkoobdoběratele k úpravě spotřeby energie v reakci na cenové signály. Tento přístup nejen zvyšuje stabilitu sítě, ale také přizpůsobuje chování spotřebitelů dostupnosti obnovitelné energie, čímž přispívá k vyšší udržitelnosti a odolnosti energetické soustavy. Kromě usnadnění integrace variabilních zdrojů energie může řízení poptávky také zvýšit veřejnou akceptaci energetické transformace, protože občané se stávají aktivními

spotřebiteli. Aby občané a komunity mohli přispívat k flexibilitě a zároveň z ní těžit, mělo by být Energetické datové centrum zavedeno rychle a komplexně.

Doporučení: Dekarbonizace vytápění budov

8 Zaměřit se na podporu renovací energeticky neefektivních domů a nejchudších domácností

Má-li Česko splnit své cíle v oblasti energetické účinnosti, mělo by zvýšit míru renovace všech existujících budov. Zvláště důležitá je urychlená renovace budov s nejhoršími parametry, včetně budov ve venkovských oblastech. Mnoho energeticky neefektivních budov se nachází v regionech s nízkými příjmy, které se potýkají s řadou sociálních a ekonomických problémů; proto může být zapotřebí další podpora, která by renovace podpořila. Snížení tepelných ztrát v nejméně výkonných bytových domech připojených k dálkovému vytápění bude mít další výhodu: umožní provozovatelům dálkového vytápění snížit teplotu v celé síti, čímž se zlepší účinnost na straně dodávky a sníží se cena tepla. Vláda by mohla vypracovat národní metodiku pro identifikaci a stanovení priorit nejméně energeticky účinných budov, včetně mapovacích nástrojů a databází.

V sektoru bydlení lze úspěšné programy dále vylepšit s cílem maximalizovat jejich účinnost pro rodinné domy a vícebytové budovy. V návaznosti na „lehkou verzi“ programu Nová zelená úsporám, který je zaměřen na domácnosti s nízkými příjmy, se české vládě doporučuje zavést další diferenciaci podpory pro rodinné domy s ohledem na výši příjmů. Při zachování stejného celkového rozpočtu lze program přepracovat tak, aby poskytoval několik úrovní podpory podle příjmu. Domácnosti s nejnižšími příjmy budou mít nárok na nejvyšší podíl dotace zatímco nejbohatší domácnosti nebudou dostávat žádnou kapitálovou dotaci, ale mohou využívat bezplatné poradenské služby. Ve vícebytových domech se mohou příjmy obyvatel lišit, ale domácnosti s nízkými příjmy budou s větší pravděpodobností bydlet v neefektivních budovách. Za hloubkovou renovaci nejméně energeticky účinných budov by proto měl být poskytován bonus.

U veřejných a komerčních budov je třeba podporovat uzavírání smluv o energetické náročnosti s uvedením úspěšných projektů realizovaných několika obecními a regionálními správami. Česko nedávno odstranilo právní překážku, která zakazovala ústředním vládním institucím, jako jsou ministerstva a orgány státní

správy, získat úvěr, včetně dodavatelského úvěru v rámci smlouvy o energetické náročnosti. Tuto povzbudivou reformu by měla doplňovat podpora při implementaci, např. vytvoření databáze certifikovaných nebo národně autorizovaných dodavatelů a helpdesku na celostátní úrovni, který by pomáhal majitelům budov v procesu uzavírání smluv o energetické výkonnosti.

V nových budovách je nezbytné zajistit zavedení a prosazování přísných standardů účinnosti. Regulační požadavky by měla doprovázet snaha o zvýšení povědomí veřejnosti a podpora zavádění inteligentních interaktivních technologií, které mohou zobrazovat energetickou účinnost v reálném čase a pomáhat obyvatelům optimalizovat spotřebu energie.

9 Podpořit vypracování místních plánů vytápění a chlazení jako základ pro vytvoření ucelených národních akčních plánů

Česku chybí jasné akční plány, ať už na místní nebo celostátní úrovni, na dekarbonizaci teplárenství a zajištění nepřetržitých dodávek tepla. Bylo provedeno několik komplexních hodnocení, avšak směr a tempo transformace tohoto odvětví nejsou všem zúčastněným stranám jasné, zejména z dlouhodobého hlediska. S oteplováním planety se používání klimatizací může stát dalším významným faktorem zvyšujícím poptávku po energii v Česku. Bude zásadní zajistit, aby byly potřeby chlazení uspokojovány udržitelným způsobem, např. pomocí norem účinnosti, pasivních, přírodních a alternativních řešení klimatizačních zařízení a vylepšeného designu budov a čtvrtí.

Zatímco zemní plyn může být v některých oblastech nezbytným přechodným palivem, pro nákladově efektivní dekarbonizaci odvětví vytápění a zajištění bezpečnosti dodávek je zapotřebí diverzifikovanější výroba tepla. Česko proto potřebuje komplexně zmapovat místní poptávku po vytápění a chlazení a dostupné zdroje, včetně odpadního tepla z průmyslových procesů a datových center, tepla ze spalování odpadů a energie z biomasy, slunce a geotermální energie. Místní plány by měly také posoudit potenciál udržitelných technologií pro individuální i komerční využití, jako jsou například tepelná čerpadla. Plány v oblasti vytápění a chlazení by měly být propojeny se strategiemi renovace budov, plánováním elektrické sítě a snahami o dekarbonizaci průmyslu.

Místní a regionální orgány mají omezené zkušenosti a omezené finanční, technické a lidské zdroje k provádění strategického plánování v oblasti energetiky nebo

vytápění. Česká vláda by měla zavést národní podporu (např. helpdesk), aby příslušné orgány mohly připravit místní plány komplexním způsobem ve spolupráci s energetickými společnostmi a dalšími dotčenými stranami, např. společnostmi se zvláštními potřebami v oblasti energie a tepla. Po vybudování plánovacích kapacit v největších obcích lze tento požadavek postupně rozšířit i na menší města a obce, a to s jasným časovým rámcem, který jim poskytne přehlednost a dostatek času na přípravu.

Souběžně s tím by vláda měla využít místní plány jako základ pro přijetí soudržného národního akčního plánu pro vytápění a chlazení, který umožní využívání nejlevnějších a nejčistších možností vytápění v celé zemi. Například v krátkodobém horizontu může vláda sladit politiky týkající se pevných biopaliv s potřebami odvětví vytápění/chlazení a vypracovat strategické plánování budoucích lokalit SMR s cílem využívat jaderné teplo v místních systémech dálkového vytápění v dlouhodobém horizontu. Národní akční plán by měl poskytnout rámec a metodiku pro místní plány, aby se předešlo nesrovnalostem.

10 Pokračovat v reformě předpisů o dálkovém vytápění s cílem zlepšit konkurenceschopnost a podpořit investice do nízkouhlíkových a energeticky účinných řešení

Dálkové vytápění je již dlouho základním kamenem systému vytápění v Česku. Je pozitivní, že vláda, regulační orgán a další zainteresované strany uznávají zásadní roli, kterou bude dálkové vytápění hrát v přechodu Česka na čistou energii. Regulační rámec pro dálkové vytápění v Česku obsahuje mnoho pozitivních prvků, které jsou v souladu s mezinárodními osvědčenými postupy, ale mohl by být dále vylepšen, aby se zachovala relevance tohoto odvětví, zajistila jeho konkurenceschopnost a usnadnila dekarbonizace.

Nedávná regulační opatření na podporu modernizace dálkového vytápění, energetické účinnosti na straně poptávky a spravedlivějšího rozložení nákladů jsou pozitivní a měla by být dále podporována a rozvíjena. Měly by být doprovázeny cílenými opatřeními, která spotřebitele povzbudí a umožní jim snížit teplotu vytápění. Měla by je také doprovázet transparentní komunikace, která pomůže spotřebitelům porozumět různým složkám tarifů dálkového vytápění a porovnat dálkové vytápění s jinými možnostmi vytápění, s ohledem na blížící se zavedení ETS2.

Metodika stanovení cen na straně nabídky by mohla být vylepšena tak, aby zahrnovala složky založené na výkonu, a poskytovala tak jasné pobídky pro přechod na obnovitelné zdroje energie a odpad, využívání odpadního tepla a tepelných čerpadel v měřítku veřejných služeb, zavádění snížení teploty v tepelných sítích a další opatření. V Dánsku existují příležitosti k zisku v oblasti dálkového vytápění založeného na obnovitelných zdrojích energie, nikoli však v oblasti výroby založené na fosilních palivech. Aby bylo možné spolufinancovat investice do dekarbonizace dluhem (vedle dotací), mohl by Regulační úřad zvážit prodloužení regulačního období. Vzhledem k tomu, že současná regulace založená na nákladech pokrývá pouze jednorocní období, měly by společnosti v odvětví dálkového vytápění potíže se získáním úvěru na financování investic do dekarbonizace, které mají dobu návratnosti několik let.

Zdroje infografiky:

Čisté energetické technologie: EHPA (2025), Mapa továren na tepelná čerpadla; AutoSAP (2025), [2024: Rok rekordní výroby osobních automobilů](#).

Dodávky elektřiny: analýza IEA na základě dat IEA (2025), [Světová energetická balance](#); ČEPS (2023), [Posouzení přiměřenosti zdrojů energetické soustavy České republiky do roku 2040](#).

Mapy: Analýza IEA založená na Indexu prosperity (2024), [Index prosperity regionů](#); Český statistický úřad (2021), [Statistický atlas](#).

Teplárenství: Česko, Ministerstvo životního prostředí (2024), [Nejúspěšnější program Nová zelená úsporám slaví 15 let. Díky němu jsme již podpořili téměř půl milionu žádostí na renovace domů či na fotovoltaiku](#).

Malé modulární reaktory (SMR): Rolls Royce (2024), [Rolls-Royce SMR a skupina ČEZ uzavřely partnerství za účelem rozvoje malých modulárních reaktorů ve Velké Británii a Česku](#).

Jaderná energetika: Reuters (2025), [Češi podepsali smlouvu s KHNP na výstavbu jaderné elektrárny v hodnotě 18 miliard dolarů poté, co Nejvyšší správní soud vyhověl kasačním stížnostem](#).

International Energy Agency (IEA)

Czech translation of *Czechia 2025 Energy Policy Review (Executive summary)*

This report was initially written in English. While every effort has been made to ensure that this translation is as accurate as possible, there may be some slight differences between this and the original version.

This work reflects the views of the IEA Secretariat but does not necessarily reflect those of the IEA's individual Member countries or of any particular funder or collaborator. The work does not constitute professional advice on any specific issue or situation. The IEA makes no representation or warranty, express or implied, in respect of the work's contents (including its completeness or accuracy) and shall not be responsible for any use of, or reliance on, the work.

Subject to the IEA's Notice for CC-licensed Content, this work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International Licence.

Unless otherwise indicated, all material presented in figures and tables is derived from IEA data and analysis.

IEA Publications
International Energy Agency
Website: www.iea.org
Contact information: www.iea.org/contact

Typeset in France by IEA - November 2025
Cover design: IEA

Česko 2025

Hodnocení energetické politiky

Vládní opatření hrají klíčovou roli při zajišťování bezpečné a udržitelné energetické transformace. Energetická politika má zásadní význam nejen pro energetický sektor, ale rovněž pro plnění environmentálních, ekonomických a sociálních cílů. Vlády musí reagovat na specifické potřeby svých zemí, přizpůsobovat se regionálním souvislostem a pomáhat řešit globální výzvy. V tomto kontextu provádí Mezinárodní energetická agentura (IEA) přezkumy energetické politiky s cílem podpořit vlády při vytváření účinnějších politik v oblasti energetiky a klimatu.

Toto *Hodnocení energetické politiky* bylo připraveno ve spolupráci mezi vládou České republiky a IEA. Vychází z vysoké odbornosti IEA a z příspěvků expertních kolegů členských zemí IEA s cílem posoudit nejnaléhavější výzvy českého energetického sektoru a poskytnout doporučení, jak tyto výzvy řešit, opírající se o mezinárodní osvědčené postupy. Zpráva rovněž poukazuje na oblasti, v nichž může vedoucí postavení Česka sloužit jako příklad při prosazování bezpečné a čisté energetické transformace. Podporuje také výměnu osvědčených praktik mezi zeměmi s cílem podpořit vzdělávání, budovat konsensus a posílit politickou vůli k udržitelné a cenově dostupné energetické budoucnosti.